

Femte årgången.

HERMES.

Organ för den arends'ka stenografien i Sverige,
utgifven af Svenska Stenografförbundet,
redigerad af *Conrad Ludgren*, Upsala.

N:o 9.

September.

1886.

Utkommer i 12 nummer om året mellan den 10 och 20 i hvarje månad. Prenumeration sker på närmaste postanstalt. Pris för år 2 kr. 75 öre, för $\frac{1}{2}$ år 1 kr. 50 öre. Medlemmar af sv. stenografförbundet, som rekvirera minst 5 ex. under en adress direkt hos redaktionen, erhålla ex. för 2 kr. 75 öre, och då minst 10 ex. tagas, för 2 kr. Förbundsörening, som rekvirerar minst 5, 10 eller 20 ex. under en adress direkt hos redaktionen, erhåller ex. för resp. 2 kr., 1 kr. 75 öre, 1 kr. 50 öre. Lösnummer kosta 30 öre.

Berömda vänner af Stenografien.

(Forts.)

Utom de romerske kejsarne och de stuariske konungarne i England ha äfven många andra regenter på flere sätt främjat stenografien. Så t. ex. de bayerske konungarne *Maximilian I* och den nyligen aflidne *Ludvig II*, de saxiske konungarne *Johan* och *Albert* m. fl. Ärkehertig *Carl Ludvig*, en bror till regerande kejsaren i Österrike, uttalade vid sitt besök af den stenografiska utställningen i Steier i Öfre Österrike helt nyligen sin stora sympati för kortskriften. Den österrikiske kronprinsen *Rudolf* är själf stenografer och gör i sin skriftställareverksamhet ett omfattande bruk däraf.

Bland statsmän och ministrar, som uttalat sig till förmån för stenografien eller själfva varit stenografer, må nämnas lord *Palmerston* och *Robertson Gladstone* i England, *von Lerchenfeldt* och furst *Oettingen-Wallenstein* i Bayern, *von Abecken* i Saxen, *D:r von Stephan* (den bekante postdirektören, brefkortens uppfinnare) i Preussen jämte en stor mängd andra. För riksdagstalare har stenografien alltid varit till stor hjälp. Preussiske landtdagsmannen greve *von Limburg-Stirum* och understatssekreteraren och finansministern *von Meier* i Elsass-Lothringen äro praktiska stenografer och använda kortskriften vid debatterna i landtdagen. Isynnerhet den sistnämde är den till utomordentlig nytta, i det han ordagrannt upptecknar hela satser ur sina motståndares tal och därigenom blir i stånd att ge de mest detaljerande förklaringar och vederläggningar. Som bevis på den nytta, stenografien lemnar ämbetsmän vid förvaltningen af deras ämbete, må anföras följande yttrande af förste borgmästaren i Frankfurt a. M. *D:r Miquél*: »Jag skulle ej utan stenografiens hjälp kunna förvalta mitt ämbete så, som jag anser nödvändigt. Jag skulle utan densamma ej få tid att vara något annat än en skrivare. En stor del af min tid, som jag, om jag omsorgsfullt vill förvalta mitt ämbete, måste använda för att göra iakttagelser, åhöra besvär, kontrollera mina underordnade o. s. v., skulle jag förlora på ett mödosamt och allt för långsamt skriferi. När jag har en stund ledig, inträder min adjutant, en stenograf; för honom dikterar jag på en kvart en rapport, hvilken jag annars själf skulle behöfva kanske en timme att skrifa, och sedan kan jag genast återgå

Af de skalder och skriftställare, som lifligt uttalat sin åsigt om den vanliga skriftens otillräcklighet, må nämnas: *Byron*, *Schiller*, *Goëthe*, *Klopstock*, *Herwegh*, *Alphons Daudet* m. fl. Den stora betydelsen af en kort skrift framgår äfven tydligt af *Jean Pauls* bevingade ord: »Vid uppfostran fins intet, som öfverträffar skrifvandet, ej en gång läsandet eller talandet, och en människa gör en större vinst för sin bildning genom att skrifva i ett halft år än genom att läsa i trettio.» Flere framstående skalder och författare ha äfven antingen använt stenografer eller själfva varit sådana. Dit höra »byhistoriernas fader», den fräjdade *Berthold Auerbach* († 1882), *Herm. von Schmid*, *Carl Gutzkow*, *Paul Lindau*, *O. v. Redwitz*, *Emil Rittershaus* och många andra. Den verldsbeckante engelske humoristen *Charles Dickens* började sin bana som stenograf och har ända till sin död använt stenografien vid författandet af sina många och omfångsrika verk. När han t. ex. 1844 befann sig i Genua, hvarest han arbetade på »Sylvesterklockorna», sände han detta verk styckevis allt efter som det blef färdigt till sin vän *Forster* i London till genomseende, men behöll alltid, för den händelse att manuskriptet skulle förkomma på vägen, en stenografisk afskrift däraf.

Undervisning i Arends' stenografi

har vidare meddelats före den 1 Juli 1886 i **Bollnäs** af *E. Vestberg* ått 25 (i slutet af kursen 23) delt. och i **Jönköping** af *W. Kugelberg* ått 2 delt. samt efter den 1 Juli 1886 i **Finspång** af *E. Bergsten* ått 3, i **Folkerna** af *J. Bergsten* ått 2, i **Fridened** af *R. Tingvall* ått 1, i **Gimo** af *E. Kihlmark* ått omkr. 30, i **Gullspång** af *O. af Geijerstam* ått 1, i **Göteborg** af *O. Bergendahl* ått 4, *J. Brattberg* (obligatoriskt vid handelsinstitutet) ått 17 och frk. *Fr. Kraft* ått 3, i **Malmö** af *J. Brattberg* ått 30 (vid slutet omkr. 25), i **Stockholm** af *J. A. Sahlström* ått 14, i **Strängnäs** af *E. Huldin* ått 2, i **Upsala** af *C. Lundgren* ått 1, *J. Waldenström* ått 1 och på *Iris* kurs (flere lärare) ått 21, i **Vestraboda** af *H. Andersson* ått 7, i **Visby** af *O. Herlitz* ått 10, i **Åby** af *J. Bergsten* ått 1, **Örsand** af *Th. Fredriksson* ått 2, i **Örsundsbro** af frk. *L. Vinblad* ått 1 samt under en fotvandring af *T. Vigert* (»*Iris*» — Upsala) ått 3 deltagare.

Förbundskungörelser.

- 1) I svenska stenografförbundet har vidare inträdt som enskild ordinarie medlem: 63. *Karl Erik Karlsson*, skomakare och korporal vid Södermanlands regemente, Siggetorp & Katrineholm.
- 2) Årsafgiften för 1886 kar erlagts af hrr *J. Bergsten* och *K. E. Karlsson* (med 1 krona hvardera).
- 3) Inför verkst. utskottet har den i förbundsstadgarnes § 5 föreskrifna lottningen företagits, och har densamma så utfallit, att af verkst. utskottets ledamöter jur. stud. *J. von Knorring* och af den öfriga styrelsen v. läroverksadj. *E. Huldin* och postexpeditören *T. Holm* vid årets slut utträda ur styrelsen.

Samtliga till förbundet hörande föreningar och ensk. ord. medlemmar uppmannas härmed att före den 1 Oktober i enlighet med stadgarnes §§ 6 och 7 förätta fyllnadsvalet och i stadgad ordning insända valprotokollen eller valsedlarna till verkst. utskottet. (Se vidare stenografiska texten!)

Conrad Lundgren.
t. f. registrator.

Stenografiska notiser.

I *Göteborgsposten* skrives: »Stenografiska Arends-föreningen hade i söndags (den 5 sept.) sitt första sammanträde under arbetsåret 1886—87, hvarvid ordföranden redogjorde för föreningens verksamhet sedan dess stiftande den 7 febr. d. å.

Af denna redogörelse framgick, att föreningen har haft stora yttre svårigheter att bekämpa, hvarför ock dess första kurs icke lemnat det resultat den bort, men den andra däremot ett ganska godt. Föreningen har lemnat gratisundervisning åt typografer från härvarande tryckerier med det resultat, att en broschyr kunnat tryckas efter stenografiskt manuskript. Det har äfven lyckats föreningen att få Arends' stenografi försöksvis införd såsom läroämne vid härvarande Handelsinstitut under innevarande termin med en lektionstimme i veckan (en mycket knapp tid, men som dock för ett dylikt försök torde vara tillräcklig). Vidare redogjordes för ordförandens verksamhet i Malmö, där han gifvit kurs och stiftat en förening kallad: »Arends'ka stenografklubben.»

Härefter valdes styrelse för det ingående arbetsåret och utsågos härtill följande personer: ordförande: ingenjören J. Brattberg, vice ordf.: fröken Friedborg Kraft, sekreterare: studeranden vid latinläroverket Fridolf Svensson, bibliotekarie: bokhållaren V. Winquist och skattmästare: fröken Edith Kylander. Slutligen beslöts att börja öfningskurs den 8 och undervisningskurs den 22 dennes.»

I Karlskronaföreningen *Hugin-Munin* egde den 4 september styrelseval för höstterminen rum. Valde blefvo: hr O. Lundborg, ordförande och bibliotekarie, hr Ch. A. Nilsson, vice ordf., hr Verner Ekström, sekreterare, hr Arnold Lundborg, vice sekr. Till revisorer utsågos hrr Lindskog och Sternberg, till medlemmar i undervisningskomitén hrr O. Lundborg, A. Lundborg och V. Ekström. Förre ordf. hr *C. J. Tisells* adress är nu *Upsala*. Hr T. fortsätter dock redigerandet af föreningens tidning *Hugin-Munin*.

Telefonens snillrike uppfinnare *Edison* skall ha upfunnit en *stenograferingsmaskin*, hvilken enligt hans förmenande skall ersätta stenograferna. Den drifves med ånga och har en cylinder med 5(?)fots diameter.

Så att nu veta våra läsare, att de så godt först som sist kunna kasta bort sina läroböcker och i stället köpa sig en utaf Edisons maskiner — den kommer väl ej att kosta så många tusen kronor. När de sedan skola referera, kunna de ju utan vidare taga den lilla nätta maskinen med 5 fots cylinderdiameter med sig under armen. Det blir ju en präktig ersättning för stenografien?!

En annan uppfinning, som torde vara af intresse för våra läsare, är en *telegrafapparat*, förfärdigad af en domstolsstenograf, Herbert H. Steel i Worcester. Apparaten är afsedd att på telegrafisk väg afsända meddelanden såväl på vanlig skrift som på stenografi. Den användes på samma sätt som en skrivmaskin och har 16 tangenter (9 för högra, 7 för venstra handen.) De 9 förra äro ordnade i form af ett diagram, hvilket tillåter framställandet af hvarje önskad figur; tangenterna för venstra handen tjena till att göra strecket kort eller långt, svagt eller starkt. Vid slutstationen nedskrifver maskinen själfständigt texten på samma sätt, som den vid utgångsstationen blifvit framställd på apparaten. Hvarje stenograf skall på tio minuter kunna göra sig förtrogen med bruket af maskinen, som lär kunna användas för alla system.

Det *markiska förbundet* af arends'ka stenografer, omfattande de arends'ka föreningarne i prov. Brandenburg utom Berlin, konstituterades den 5 september. Ordförande blef hr Janke, vice ordf. och sekreterare hr O. Hunold och skattmästare hr Grosse, samtliges adress Potsdam.

